

BÅTSFJORD KOMMUNE

HOVEDPLAN AVLØP

REVISJON AV HANDLINGSPROGRAM
2020 – 2023

INNHOOLD:

1. INNLEDNING.....	3
1.1 GENERELT.....	3
1.2 AVKLARING AV OPPDRAG/INNHOOLD.....	3
2. SAMMENDRAG.....	4
2.1 HVA ER HOVEDPLAN AVLØP OG VANNMILJØ?	4
2.2 RAMMEBETINGELSER.....	4
2.3 MÅL OG STRATEGIER	5
2.4 AVLØPSSYSTEMET	5
2.5 RENSING OG KAPASITET.....	6
2.6 HANDLINGSPLAN.....	6
2.7 GEBYRER.....	6
3.0 RAMMEBETINGELSER.....	7
3.1 STATLIGE RAMMEBETINGELSER.....	7
3.2 LOKALE RAMMEBETINGELSER.....	7
4. REVISJON HOVEDPLAN AVLØP	8
4.1 SAMMENDRAG.....	8
4.1.1 Kommunale avløpsanlegg	8
4.1.2 Utslippstillatelse.....	8
4.1.3 Behandling, utslipp.....	8
4.1.4 Dokumentasjon, sikkerhet og styring.....	8
4.1.5 Sentralt driftskontrollanlegg	9
4.1.6 Transportsystemet	9
4.1.9 Pumpestasjoner	9
4.1.10 VA-norm og sanitærreglement	9
4.2 HANDLINGSPLAN.....	10
4.2.1 Generelt	10
4.2.2 Utslippstillatelse.....	10
4.2.3 Rehabilitering av ledningsnett og tekniske installasjoner.	10

1. INNLEDNING

1.1 GENERELT

Aquapartner AS har på oppdrag for Båtsfjord kommune gjennomgått og revidert kommunens handlingsplan for avløp med hensyn på ny planperiode 2020-2023. Handlingsplanen ble sist revidert i 2014 og gjaldt for perioden 2015-2018.

Eksisterende plan (Avløpsrammeplan og saneringsplan for Båtsfjord kommune) er utarbeidet av Paulsen RI og datert 20. desember 1994. Planen ble vedtatt i kommunestyret 16. november 1995 som sak 95/0077. Saneringstiltak er en svært sentral del av planen, og det fremgår av kommunestyrets behandling at det skal gjennomføres betydelige forbedringer på avløpssektoren innen år 2000. For planens handlingsprogram og økonomidel er planperioden satt til 12 år.

Hovedplanen er kommunens langsiktige politisk styrende dokument for å sikre innbyggerne en stabil, sikker og tilstrekkelig bortledning og behandling av avløpsvann fra abonnentene. Planen gir grunnlag for de overordnede politiske beslutningene og skal være en kommunedelplan.

1.2 AVKLARING AV OPPDRAG/INNHOLD

Rammebetingelsene på avløpssiden har endret seg etter at hovedplanen ble vedtatt i 1995 samt revisjon av handlingsprogrammet i 2014. Disse endringene beskrives nærmere i denne revisjon. Endringene sammen med dagens situasjon gir grunnlag for nødvendige tiltak innen avløpssektoren i Båtsfjord i nærmeste framtid.

Eksisterende hovedplan mangler en strategisk del. Utarbeidelse av denne omfattes ikke av denne revisjonen. Strategisk del av hovedplan avløp vil etter dagens plankrav bl.a. inneholde mål for avløpshåndtering og vannmiljø. Ved behandlingen av eksisterende plan vedtok kommunestyret bl.a. en hovedmålsetting om at alt avløpsvann skal tas hånd om slik at verken miljøskade eller sjenerende forhold oppstår. For å nå dette hovedmålet vil kommunen gjennom hovedplanens strategiske del fastsette delmål med tilhørende tiltak innen flere målområder som f.eks.:

- Fremtidig aktivitetsomfang
- Avløpsnett og overløp
- Klimatilpasning
- Avløpsrensning og slambehandling
- Vannkvalitet i sjø og vassdrag
- Kunder, service
- Gebyrer/økonomi

Fastsetting av delmål som disse vil i mange tilfeller innebære forutgående undersøkelser av varierende omfang og kompleksitet. Dette arbeidet er omfattende og bør skje gjennom en prosess som leder fram til ny hovedplan for avløp og vannmiljø på et senere tidspunkt når dette måtte være aktuelt.

2. SAMMENDRAG

2.1 HVA ER HOVEDPLAN AVLØP OG VANNMILJØ?

Hovedplan avløp og vannmiljø er et langsiktig politisk styrende dokument som bl.a. legger grunnlaget for å sikre innbyggerne en sikker og hensiktsmessig bortledning og behandling av avløpsvann.

Planen vil således:

- gi kommuneledelsen muligheter til å foreta riktige strategiske valg
- utgjøre de overordnede kjørereglene for løsning av både drifts- og utbyggingsrelaterte oppgaver innen avløps- og vannmiljøsektoren
- gi grunnlag for søknad om utslippstillatelse eller revisjon av gjeldende utslippstillatelse
- gi grunnlag for rullering av økonomiplan og årsbudsjett

Typisk omfang av en hovedplan fremkommer av pkt. 2.2 – 2.7. I denne revisjonen beskrives hvert av punktene kort. De viktigste statlige og lokale rammebetingelsene av betydning for avløpssektoren fremkommer av pkt. 3.1 – 3.2. Et sammendrag av status mv. for de enkelte delene av avløpssystemet finnes i pkt. 4.1. Pkt. 4.2 utgjør handlingsdelen av hovedplanen.

2.2 RAMMEBETINGELSER

En rekke lover og forskrifter omhandler avløpsanlegg og behandling av avløpsvann.

De viktigste statlige rammebetingelsene er:

- Lov om vassdrag og grunnvann (Vannressursloven)
- Plan- og bygningsloven
- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Forurensningsloven
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Internkontrollforskriften

Båtsfjord kommune har dessuten fattet egne vedtak som gir føringer for sektoren.

De viktigste lokale vedtakene er:

- Kommunal VA-forskrift
- Kommunal VA-norm
- Kommunalt gebyrregulativ
- Økonomiplan og årsbudsjetter
- Hovedplaner for vann og avløp
- Sanitærreglement
- Rehabiliteringsplan for ledningsnett

2.3 MÅL OG STRATEGIER

Hovedplan avløp har tidligere vært å anse som et teknisk/økonomisk basert dokument med dertilhørende beregninger og analyser. Dagens samfunnssituasjon tilsier at fokus dreies mer og mer i retning av kunden og hans/hennes behov.

Kundens forhold til avløpshåndtering er i det alt vesentlige knyttet til at avløpsvann fra tilknyttede bygninger fjernes raskt og effektivt når abonnenten «drar i snora». Avløpsnett må således være riktig dimensjonert, tett og funksjonelt. Videre må utslipp til resipient ikke føre til problemer i forhold til lukt, tilgrising eller øvrige estetiske skjemmende forhold. Dette medfører at lokale utslippspunkt må gjennomgås og om nødvendig oppgraderes. Utgangspunktet er at utslipp skal tilfredsstillende gjeldende forskriftskrav og utslippstillatelser.

Klimaet er under endring. Større nedbørsmengder og økt nedbørintensitet forventes i fremtiden som følge av bl.a. global oppvarming. Disse forholdene får innvirkning på kommunens avløpssystem og må derfor tas hensyn til i form av kapasitetsøkning på overvannsnett, organisering av flomveier mv.

Gjeldende hovedplan/rammeplan avløp har ingen klar målformulering. Planen legger likevel klart til grunn at avløpsanleggene i Båtsfjord skal planlegges og utbygges i overensstemmelse med forskriftskravene. Ved behandlingen av planen 16.11.95 vedtok kommunestyret følgende hovedmålsetting:

- Alt avløpsvann skal tas hånd om slik at verken miljøskade eller sjenerende forhold oppstår.
- Kommunen skal ha et planverktøy med slik oversikt at det skal være mulig å arbeide med planlegging og forebyggende tiltak framfor usystematisk strakstiltak.
- Kommunen skal til enhver tid ha systematisk oversikt over avløpsnett og tilstanden på dette. Det skal foreligge en handlingsplan med prioriterte tiltak som kan benyttes i budsjettssammenheng og ved utarbeidelse av driftsplaner/-rutiner.

For å nå hovedmålet bør det etableres strategier i form av eksempelvis dokumentasjon, serviceerklæringer, brukerundersøkelser, tekniske bestemmelser mv.

2.4 AVLØPSSYSTEMET

Hovedplan avløp beskriver kommunens avløpssystem med avløpsnett, pumpestasjoner og utslippsanlegg samt driftsrutiner.

Kommunen hadde pr. 1. januar 1996 vel 22 km kommunale avløpsledninger i Båtsfjord tettsted (Rehabiliteringsplan ledningsnett vann/avløp, mars 1996). Avløpsnett i Båtsfjord skal, når det er ferdig utbygd, lede avløpsvannet til 8 utslippspunkt. Det skal etableres 12 avløpspumpestasjoner. 5 av disse (Neptunbukta, Foma/Sørnesbygget, Velferden, Torget og Foma) er p.t. etablert.

2.5 RENSING OG KAPASITET

Avløpsvannet i Båtsfjord ledes p.t. urensset til utslipp i sjøen. Båtsfjorden regnes som en meget god resipient. Gjeldende forskrifter setter krav til en minimumsrensing av alt avløpsvann. Oppgradering av avløpsnett er så langt prioritert foran etablering av godkjente avløpsanlegg. Rehabilitering/utskifting av avløpsledninger følger også naturlig av tilsvarende arbeider på vannledningsnett.

Det er generelt god kapasitet på avløpsnett. Rehabilitering er likevel nødvendig på grunn av blant annet inn-/utlekkasjer, svanker, utslitte rør mv. Fremtidige klimaendringer nødvendiggjør et særlig fokus i planperioden på håndtering av økte mengder overvann. Det må derfor gjennomføres nærmere undersøkelser av hvilken påvirkning fremtidige klimaendringer vil kunne ha på kommunens VA-installasjoner og særlig overvannsnett.

2.6 HANDLINGSPLAN

Med bakgrunn i endrede rammevilkår samt dagens tilstand på avløpssektoren i Båtsfjord er det utarbeidet en handlingsplan for gjennomføring av tiltak fra 2020 til 2023.

2.7 GEBYRER

Kommunen kan med hjemmel i lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3 og forurensningsforskriften kap. 11 fastsette gebyrer, men disse skal ikke overstige kommunens faktiske kostnader på avløpssektoren. For kundene/abonentene er det viktig at gebyrsystemet oppfattes som rettferdig og forståelig. Hvorvidt prisen på avløpstjenesten er høy eller lav vil avhenge av en sammenligning med andre kommuner for tilsvarende tjenester.

Hovedplan avløp inneholder en rekke forslag til investeringer; jfr. handlingsplanen, pkt. 4.2. Nye investeringer vil – sammen med allerede gjennomførte investeringer - naturlig nok påvirke utviklingen av gebyrene i årene som kommer. Oversikt over forventet fremtidig gebyrutvikling omfattes imidlertid ikke av denne revisjonen.

3.0 RAMMEBETINGELSER

3.1 STATLIGE RAMMEBETINGELSER

Hovedmålet med dette dokumentets handlingsplan er å tilfredsstille nasjonale og lokale mål om kvalitet og kapasitet mv. på avløpssystemet i Båtsfjord gjennom krav og retningslinjer fastsatt i forskrifter og lokale vedtak og bestemmelser.

Statlig regelverk har gjennomgått betydelige endringer etter at eksisterende hovedplan ble vedtatt. Det overordnede regelverk for avløpssektoren er EUs avløpsdirektiv. Nasjonalt og lokalt regelverk må i utgangspunktet være i overensstemmelse med direktivet. Sentrale myndigheter har fastsatt ny forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) der hovedmålet var å samle alle forskrifter gitt i medhold av forurensningsloven. Forskriften følger hovedtrekkene i avløpsdirektivet.

Forurensningsforskriften stiller detaljerte krav til både separate avløpsanlegg og utslipp fra større og mindre tettbebyggelser. Bebyggelsen i Båtsfjord kommune er av begrenset størrelse. Kommunen er derfor selv forurensningsmyndighet for alle utslipp innen kommunens grenser (dog ikke prosessvann fra industri mv.) og skal føre tilsyn med at bestemmelser og vedtak knyttet til avløpssektoren følges.

Forurensningsforskriften stiller spesifikke krav til både avløpsnett, utslippssted og renseanlegg.

Forskrift om internkontroll:

Arbeid med avløpssystemet er underlagt krav om internkontroll. Internkontrollforskriften ble fastsatt etter at eksisterende hovedplan ble vedtatt. Forskriften stiller en rekke konkrete krav til innholdet i internkontrollen og hvordan dette skal dokumenteres. Arbeidstilsynet er tilsynsmyndighet etter denne forskriften.

3.2 LOKALE RAMMEBETINGELSER

Båtsfjord kommune har vedtatt egen VA-forskrift som bl.a. regulerer hvordan gebyrer skal fastsettes. Denne er tilpasset gjeldende sentrale regler sist endret 15. desember 2005.

Det er også vedtatt egen VA-norm som regulerer all utførelse, kvalitet, dokumentasjon mv. av alle kommunale VA-installasjoner. Gjeldende versjon er datert 15. desember 2010 og vedtatt i kommunestyret 1. september 2011. Kommunestyret har 24. november 1999 også vedtatt sanitærreglement som regulerer forholdet mellom kommunen som leverandør og abonnentene som kjøper av VA-tjenester.

Kommunens gjeldende kvalitetssystem (KS-system) for vann- og avløpsvirksomheten er datert 30. november 2013. KS-systemet beskriver bl.a. prosedyrer for drift av avløpsvirksomheten.

4. REVISJON HOVEDPLAN AVLØP

Revisjon av hovedplan avløp er delt inn i et sammendrag som omhandler vesentlige endringer i henhold til gjeldende hovedplan, og en handlingsplan for tiltak i perioden 2020 – 2023. Handlingsplanen er utarbeidet på bakgrunn av eksisterende hovedplans saneringsdel, med hensyn til oppståtte endringer i forutsetninger, behov og krav samt allerede utførte og planlagte tiltak.

4.1 SAMMENDRAG

4.1.1 Kommunale avløpsanlegg

Kommunens avløpsanlegg består av ledningsnett med tilknyttede pumpestasjoner og utslippspunkt. Hele anlegget er lokalisert til Båtsfjord tettsted. I Syltefjord og Hamningberg finnes kun private, separate avløpsanlegg.

4.1.2 Utslippstillatelse

Gjeldende utslippstillatelse er gitt av fylkesmannen i Finnmark 16. juli 1996. Tillatelsen gjelder all bebyggelse og fritidsbebyggelse i kommunen. Tillatelsen gis på en rekke spesifiserte vilkår, og fylkesmannen forutsetter at kommunen senest innen utgangen av år 2000 skal søke ny utslippstillatelse med utgangspunkt i hovedplan avløp.

Ny utslippstillatelse skal etter bestemmelsene i forurensningsforskriften §§ 12-5 og 13-5 nå gis av kommunestyret. Søknad om utslippstillatelse må utarbeides i planperioden.

4.1.3 Behandling, utslipp

Avløpsvannet fra bebyggelsen i Båtsfjord ledes p.t. urensset til utslipp i sjøen. På sikt må det etableres rensing av avløpsvannet før utslipp; dette i samsvar med bestemmelsene i forurensningsforskriften. Planlegging av nye utslippsanlegg må påbegynnes i planperioden.

4.1.4 Dokumentasjon, sikkerhet og styring

Båtsfjord kommune har etablert et nytt kvalitetssystem for vann- og avløpsvirksomheten datert 30. desember 2011, sist revidert 30. november 2013. Systemet inneholder blant annet internkontrollrutiner, driftsprosedyrer og sikkerhets- og beredskapsplan som bygger på en ROS-analyse som ble gjennomført samme år. ROS-analysen gjennomgår for tiden revisjon etter beredskapsøvelse for vannforsyningen som ble gjennomført i mai 2019. KS-systemet vil etter grundig innarbeiding i daglig drift gi et godt grunnlag for forskriftsmessig drift av avløpssystemet.

Tilhørende driftsinstruksjoner må gjennomgås i planperioden. Instruksene er en del av det totale KS-systemet og må oppdateres og holdes à jour gjennom kontinuerlig opplæring og oppfølging.

Avløpsanleggene driftes av personell i kommunalteknisk avdeling. Staben driver også vannforsyningsanleggene og er begrenset i forhold til total mengde oppgaver. Dette stiller

store krav til bl.a. kompetanse, kapasitet og årvåkenhet i den daglige drift hvor man alternerer i driften mellom vannverk og avløpsanlegg.

4.1.5 Sentralt driftskontrollanlegg

Avløpspumpestasjonene styres ved hjelp av sentralt driftskontrollanlegg.

Standard PC brukes til driftskontrollen som driftssentral. Denne står plassert på vannbehandlingsanlegget. Denne har ingen back-up løsning og anses pr. i dag som utdatert.

Driftskontrollen er levert av Normatic som også har avtale om årlig service på utstyret.

Kommunen gjennomførte i november 2012 en inspeksjon av SD-anlegget. Inspeksjonen ble utført av Aquapartner AS; se rapport av 16. januar 2013. Rapporten konkluderer med behov for enten oppgradering eller installering av nytt toppsystem for SD-anlegget.

I planperioden utredes og igangsettes tiltak.

4.1.6 Transportsystemet

Avløpsledningsnettets var ifølge rehabiliteringsplanen av mars 1996 på totalt 22 750 meter. Rundt 2 000 meter var plastledninger, mens resten var av betong. De eldste delene av ledningsnettets ble etablert ca. 1956.

Utskifting/rehabilitering av avløpsledningsnettets skjer i hovedsak som følge av behovet for tilsvarende arbeider på vannledningsnettets; dette siden vann- og avløpsledningene i hovedsak ligger i samme trasé.

I planperioden legges opp til fortsatt utskifting/rehabilitering av ledningsanleggene i nærmere bestemte traséer; jfr. handlingsplanen. Arbeidet henger sammen med tilsvarende planlagt utskifting av vannledninger.

4.1.9 Pumpestasjoner

I Båtsfjord finnes p.t. fem avløpspumpestasjoner. Gjeldende hovedplan legger opp til at det skal etableres i alt tolv pumpestasjoner. To nye pumpestasjoner er under oppføring i Havnegata i forbindelse med utskifting av hovedledninger for vann, spillvann og overvann. I planperioden kan etablering av to til tre nye stasjoner bli aktuelt i forbindelse med utskifting av ledningsanlegg.

4.1.10 VA-norm og sanitærreglement

Kommunens gjeldende VA-norm er datert 15. desember 2010. Normen sikrer rett og ensartet utførelse av kommunale VA-anlegg. Det er videre utarbeidet og vedtatt sanitærreglement som regulerer forholdet mellom abonnentene som kjøper av va-tjenester og kommunen som leverandør, samt bestemmelser om teknisk utførelse av private

sanitæranlegg som kobles til kommunens VA-anlegg. Det må følges opp at sanitærreglementet anvendes i praksis.

4.2 HANDLINGSPLAN

4.2.1 Generelt

Handlingsplanen for 2020 til 2023 kan deles inn i to hovedfokusområder; et administrativt og et anleggsteknisk:

1. Administrativt:
 - a) Søknad om ny utslippstillatelse.
 - b) Få på plass manglende administrative verktøy med tilhørende dokumentasjon og få disse operative i den daglige driften.
2. Anleggsteknisk:
 - a) Rehabilitering/styrking av ledningsnett og andre tekniske installasjoner.

4.2.2 Utslippstillatelse

Båtsfjord kommunestyre er forurensningsmyndighet for alle avløpsanlegg i kommunen; med unntak av prosessvann etc. fra industri.

Gjeldende/tidligere utslippstillatelse fra fylkesmannen i Finnmark datert 16.07.96 inneholder en rekke vilkår og forutsetninger. Disse må legges til grunn også for en ny søknad som skal avgjøres av kommunestyret.

Én av forutsetningene er at det må gjennomføres resipientundersøkelser; dette bl.a. for å slå fast om Båtsfjorden som resipient er av en slik kvalitet at en minimumsrensing som beskrevet i forurensningsforskriften er tilstrekkelig. Utarbeidelse av ny søknad om utslippstillatelse foreslås som nytt tiltak i planperioden.

4.2.3 Rehabilitering av ledningsnett og tekniske installasjoner.

Fortsatt rehabilitering av ledningsnett må prioriteres. Rehabiliteringstakten henger nøye sammen med tilsvarende arbeider innen vannforsyningen.

I planperioden legges det opp til å starte planlegging for oppgradering av eksisterende utslippsanlegg U2 og etablering av nytt utslipp U3.

Det er satt opp en handlingsplan som viser administrative tiltak og anleggstekniske investeringer med forslag til prioriteringsrekkefølge for perioden 2020 – 2023. Investeringene er vist i hele mill. kr. eks. mva. 2019.

Tab. 1. Handlingsplan avløp Båtsfjord kommune 2020 til 2023

Handlingsprogram avløp Båtsfjord kommune 2020 - 2023						
mill. kr. 2019 eks. mva						
Investeringstiltak	Ref.	2020	2021	2022	2023	Sum
Utslippstillatelse, ny søknad	SB	0,3				0,3
Oppdatere driftsinstruks	SB	0,2				0,2
Utarbeide spyleplan	RP	0,2				0,2
Gjenopprette og ajourføre dig. kartverk	SB	0,4				0,40
SD-anlegg, oppgradering/utskifting	SD	0,3	0,4			0,7
VA Holmen (boliger)	RP		5,7	5,7	5,7	17,1
VA Holmen (boliger) PS	RP		3			
VA Storholmen (industri)	RP	9				
VA Storholmen (industri) PS	RP	3				
VA Klausjorda	RP	6,15				
Spylevogn for avløp		1				
Sum		20,6	9,1	5,7	5,7	18,9
Interne tiltak						
Årlig gjennomgang av KS-system	IR	x	x	x	x	
Åjourhold/utvikling dig. ledningskartverk	IR	x	x	x	x	
Opplæring og innreg. SD-anlegg	IR	x	x			
Spyling ledningsnett	IR	x	x	x	x	
Vedlikeholds- og renholdsplan bygninger	IR		x			
Politisk behandling rev. hovedplan vann	IR					
Styrking av personellsituasjonen	IR	x	x			
Etabl. opplæringsplaner og gj.føre oppl.	IR	x	x			
Innføring VA-norm og sanitærreglement	IR	x				

Referanser:

SD: Rapport sentralt driftskontrollanlegg 160113

RP: Rehabiliteringsplan Mars 1996

SB: Sikkerhets- og beredskapsplan 301211

HP: Hovedplan/rammeplan 201294

Grimstad XX.XX.XXXX

Tina Marie Hjemdahl